

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

Πολυπολιτισμικότητα και Σχεδιασμοί Μάθησης

7: Μοντέλο σχεδιασμών μάθησης: Δραστηριότητες

Αρβανίτη Ευγενία

ΤΕΕΑΠΗ, Πανεπιστήμιο Πατρών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
  - που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
  - που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο
- Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Σημείωμα Αναφοράς

- Copyright Πανεπιστήμιο Πατρών, Αρβανίτη Ευγενία 2015. «Πολυπολιτισμικότητα και Σχεδιασμοί Μάθησης». Έκδοση: 1.0. Πάτρα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <https://eclass.upatras.gr/courses/PN1548/>

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Πατρών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σκοπός ενότητας

- Να αναλυθούν σε βάθος οι 8 γνωσιακές διαδικασίες / ρεπερτόρια της Μάθησης μέσω Σχεδιασμού
- Να μπορούν οι φοιτητές σταδιακά να εφαρμόσουν τις 8 διαδικασίες στο σχεδιασμό τους

Η Μαθησιακή Ενότητα (learning element): μέσο ανάδειξης της μαθησιακής ετερομορφίας

- Ευέλικτη μαθησιακή διαδικασία –που αντλεί από μια τράπεζα μαθησιακών εμπειριών
- Ορισμός/αναγνώριση προηγούμενης γνώσης
- Οι γνωστικές διαδικασίες φέρνουν την ετερομορφία στην τάξη
  - Βιωματικές (το γνωστό και το νέο),
  - Αναλυτικές με κριτική διάθεση,
  - Θεωρητικές (με τον εννοιολογικό προσδιορισμό)
  - Εφαρμογής (με κατάλληλο και δημιουργικό τρόπο),
- Οι γνωστικές διαδικασίες είναι ένα συνεργατικό ταξίδι γνώσης και μετασχηματισμών,
- Διαπραγμάτευση μαθησιακών προσανατολισμών.

Γνωστικές διαδικασίες & δραστηριότητες

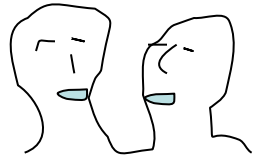
ΕΜΠΕΙΡΙΑ

ΤΟ ΓΝΩΣΤΟ

ΤΟ ΝΕΟ

Διάγραμμα 1: Βιώνοντας το γνωστό & το νέο

(Kalantzis & Cope, 2006, σελ. 56)

Ιστορίες Ειδήσεων

Διεξαγωγή ενός πειράματος

Σωκρατικοί διάλογοι

Καταγιτισμός ιδεών

Διεξαγωγή μιας δημοσκόπησης

Εμπειριστατωμένη έκθεση εικόνων

Εξερεύνηση χώρου

Εξερευνώ συνήθειες άλλων πολιτισμών

Παρατήρηση

Κάνω ένα βίντεο ή ένα φιλμ

Project

Διερευνώ μη οικείες διαδικασίες

‘Ροή της συνείδησης’

Διεξαγωγή ενός πειράματος

Επίσκεψη σε ένα μέρος

‘Χαρτογράφηση’ της ροής της συνείδησης αναστοχασμός νέων εμπειριών

Εξηγώ/ υπερασπίζομαι, συζητώ για ένα θέμα / διαδικασία με το οποίο είμαι εξοικειωμένος

1. Εμπειρίες αλφαριθμητισμού: Δραστηριότητες πρόσληψης (receptive)

- Οι μαθητές δημιουργούν ένα ‘γραπτό’ κείμενο με το οποίο είναι εξοικειωμένοι ό,τι τους αρέσει, ό,τι κατανοούν. Το δείχνουν, μιλάνε για αυτό, το εξηγούν, το συζητούν, και υπερασπίζονται τις ιδέες τους στη συζήτηση που έχουν με τους συμμαθητές τους.

2.Εμπειρίες πολυγραμματισμών: Δραστηριότητες πρόσληψης (Receptive)

- Οι μαθητές δημιουργούν ένα πολυτροπικό κείμενο με το οποίο είναι εξοικειωμένοι, και στο οποίο περιλαμβάνουν μια εικόνα, βίντεο, παιχνίδια, εγγραφές ήχου ή αντικείμενα.
- Το δείχνουν, μιλάνε για αυτό, το εξηγούν, το συζητούν, και υπερασπίζονται τις ιδέες τους στη συζήτηση που γίνεται.

3.Ντοκιμαντέρ με Εικόνα

- Χρησιμοποιώντας ψηφιακές φωτογραφίες, οι μαθητές δημιουργούν ένα εικονογραφημένο βιβλίο ή μια παρουσίαση του PowerPoint ή ένα slideshow από έναν οικείο χώρο,
  - καλύπτουν τα βασικά χαρακτηριστικά του χώρου, χρησιμοποιώντας τίτλους, εισαγωγές, λεζάντες και συμπεράσματα, εάν είναι ένα βιβλίο ή το PowerPoint, ή χρησιμοποιούν ένα σενάριο ή ηχητικό ντοκουμέντο, εάν πρόκειται για μια παρουσίαση.
- Προσπαθούν να κάνουν μια καταγραφή. Συμπεριλαμβάνουν πράγματα που τους αρέσουν ή αυτά που δεν τους αρέσουν ή ακόμη και πράγματα που τους φαίνονται θετικά και αρνητικά.

4.Ιστορία Ειδήσεων

- Γράψτε μια εικονογραφημένη είδηση από ένα γεγονός στο οποίο έχετε πρόσφατα συμμετάσχει.
- Χρησιμοποιήστε τη μέθοδο της «πυραμίδας» για τη συγγραφή μιας είδησης, με την οποία η όλη ιστορία αναφέρεται στην πρώτη παράγραφο, στη συνέχεια η ιστορία επαναδιατυπώνεται αρκετές φορές, κάθε φορά εκτενέστερα.

5. Συνέντευξη βιντεοσκοπημένη ή μαγνητοσκοπημένη (1)

- Διεξαγωγή μιας συνέντευξης (καταγραμμένη σε βίντεο ή μαγνητόφωνο) με ένα άτομο ή άτομα που γνωρίζετε καλά, και σε ένα γνώριμο σκηνικό.
- *Δομημένη Συνέντευξη:* Ένας κατάλογος με άμεσες ερωτήσεις που απαιτούν άμεσες απαντήσεις, και τις οποίες ο συνεντευκτής ρωτά μία προς μία. Χρήσιμη όταν ζητάμε περισσότερα από ένα άτομο για το ίδιο πράγμα, και όταν προσπαθούμε να επεξεργαστούμε τις διαφορές στις απαντήσεις και στην κατανόηση κλπ.

5. Συνέντευξη βιντεοσκοπημένη ή μαγνητοσκοπημένη (2)

- *Ημι-δομημένη συνέντευξη:* ένα ερωτηματολόγιο από τα κύρια θέματα που θέλετε να καλύψετε, αλλά παρέχοντας τη δυνατότητα στη συνομιλία επεκταθεί και σε άλλα ενδιαφέροντα ή κατευθύνσεις. Οι ερωτήσεις μπορεί να καλυφθούν με διαφορετική σειρά, ανάλογα με την έκβαση της συζήτησης. Ο ερωτώμενος ενθαρρύνεται να αγνοεί ορισμένες ερωτήσεις, αν θέλει αλλά και να θέσει και τα δικά του ερωτήματα, αν το θέλει. Η προσέγγιση αυτή καθιστά δυσκολότερη τη σύγκριση συνεντεύξεων όταν ζητάμε για το ίδιο πράγμα με περισσότερα από ένα άτομο.
- *Ανοιχτή συνέντευξη:* Μια ανοιχτή συζήτηση που ξεκινά με το συνεντευκτή να περιγράφει το γενικό πλαίσιο που θέλει να καλύψουν στη συνέντευξη, και επιτρέπει να αναπτυχθεί ένας αυτοσχέδιος διάλογος.

6.Εσωτερικός μονόλογος/ Ανάκληση Μνήμης

- Ένας καταγισμός από σκέψεις, σκηνές και μνήμες χωρίς συγκεκριμένη σειρά, εκτός από τη σειρά με την οποία τυχαίνει να έρχονται στο μυαλό.
- Ένας τρόπος για να ακούμε τον εαυτό μας, κάνοντας τις συνδέσεις μεταξύ των διαφόρων πραγμάτων στην καθημερινή μας ζωή.
- Αποφασίστε σχετικά με σημείο εκκίνησης, στη συνέχεια, κάντε μια στιγμιαία σύνδεση, και μετά ακόμη μια σύνδεση με τη σύνδεση που προηγήθηκε.
- Δείτε πόσο μακριά μπορείτε περιπλανηθείτε μακριά από την αφετηρία σας.

7. Καταιγισμός Ιδεών (Brainstorming)

- Ο καταιγισμός ιδεών είναι ένας τρόπος να μάθουμε τις ιδέες που έχουν οι μαθητές για ένα θέμα ή ζήτημα.
- Ο καθένας γράφει τις αρχικές του ιδέες σε ένα θέμα σε χαρτάκια post-it, μία ιδέα ανά σημείωμα.
- Κάθε άτομο παρουσιάζει τις ιδέες τους, κολλώντας τες μια προς μια σε πίνακα με παρόμοιες ιδέες.
- Η ομάδα τότε εργάζεται για την καταγραφή αυτών των ιδεών με πιο συστηματικό τρόπο, προχωρά σε ομαδοποίηση των ιδεών σε κύκλους, καθώς και συνδέει τους κύκλους με βέλη.

8. Δημοσκόπηση/έρευνα

- Δημιουργήστε ένα ερωτηματολόγιο για έρευνα στο διαδίκτυο ή στην περιοχή σας για τους ανθρώπους γύρω σας (την οικογένειά σας, τους συμμαθητές σας, τα μέλη της κοινότητας). Οι τύποι των ερωτήσεων μπορεί να περιλαμβάνουν: ΝΑΙ / ΟΧΙ, πολλαπλής επιλογής, κλίμακες (όπως 1 - 5 βαθμολογίες για την ικανοποίηση, το ενδιαφέρον, ή τη συμφωνία), κατάταξη (προτίμησης, σημασίας, κλπ.), σύντομες ανοιχτές απαντήσεις.
- Να λαμβάνετε υπόψη σας τους περιορισμούς των ερευνών: Έχετε ρωτήσει αρκετά άτομα για να πάρετε μια ισορροπημένη άποψη της ομάδας; Έχετε γράψει τις σωστές ερωτήσεις για να πάρετε το είδος της απάντησης που θέλετε; Τα άτομα που απάντησαν στην έρευνα έδωσαν «αληθινές» απαντήσεις για τα είδη των ερωτήσεων που ζητάτε;

9. Παρατήρηση

- Νατουραλιστική Παρατήρηση:
Παρακολουθήστε και καταγράψτε τη συμπεριφορά χωρίς να πείτε τίποτα ή χωρίς να **παρέμβετε** στη δράση. Καταγράψτε το τι συμβαίνει σε ένα φύλλο παρατήρησης.
- Συμμετοχική Παρατήρηση:
Καταγράψτε γεγονότα και συμπεριφορές σε μία ομάδα ή ένα σύνολο δραστηριοτήτων, στις οποίες συμμετέχετε και εσείς.

<i>Δράση/Φαινόμενο που παρατηρήθηκε</i>	<i>Ανάλυση του φαινομένου</i>
Φαινόμενο 1:	
Φαινόμενο 2:	

10.Project Ενδιαφερόντων

- Δημιουργήστε ένα κολάζ, PowerPoint παρουσίαση ή έναν δικτυακό τόπο που να περιγράφει το αγαπημένο χόμπυ/ενδιαφέρον/συνήθεια.

11.Προσωπικό Προφίλ

- Γράψτε ένα προσωπικό προφίλ, όπως ένα σύντομο βιογραφικό (bionote) για ένα δικτυακό τόπο, ή ένα βιογραφικό σημείωμα.
- Συμπεριλάβετε μια λίστα με τα πράγματα που έχετε κάνει, τα πράγματα στα οποία είστε καλοί, τα ενδιαφέροντά σας, και τι θα θέλατε να είστε.

12. Ταξίδι Γνώσης

- Οι εκπαιδευόμενοι τηρούν ένα ημερολόγιο της μάθησής τους σε ένα γράφημα ANFL.
- Το σημαντικό σημείο εκκίνησης είναι αυτό που ήδη γνωρίζουμε, ζητώντας από τους μαθητές να χρησιμοποιούν τις προηγούμενες γνώσεις τους και να τις συνδέουν με νέες γνώσεις.

A (already)	N (need)	F (find)	L (learnt)
Τι γνωρίζω από πριν?	Τι χρειάζεται να μάθω?	Πώς θα το μάθω?	Τι έχω μάθει?

13. Σωκρατικοί Διάλογοι (1)

- Ο Σωκράτης ήταν ένας αρχαίος Έλληνας φιλόσοφος που ανέπτυξε μια μέθοδο έρευνας μέσω της συζήτησης που αφορούσε ένα είδος βαθιάς **ανάκρισης** (μαιευτική). Ο Σωκρατικός διάλογος προϋποθέτει ένα συνομιλητή ή έναν ή ερωτών ο οποίος:
  - 1. Ξεκινά με μια **ερώτηση**: ποιο είναι το φιλοσοφικό πρόβλημα που θέλουμε να αντιμετωπίσουμε; (Για παράδειγμα, «Είναι δυνατόν να είναι εντελώς ειλικρινής κάποιος όλη την ώρα;»)
  - 2. Μας οδηγεί να συζητήσουμε συγκεκριμένα τη δική μας, προσωπική, καθημερινή **εμπειρία** γι αυτό το πρόβλημα και κάνει κριτικές, ερωτήσεις σχετικά με αυτή την εμπειρία. Μην φοβάστε να εκφράσετε τις αμφιβολίες και τις αβεβαιότητες σας. Μην χρησιμοποιείτε παραδείγματα τα οποία δεν είναι από τις δικές σας εμπειρίες ή τα οποία είναι υποθετικά. Ακούστε προσεκτικά και να είστε υπομονετικοί.

13.Σωκρατικοί Διάλογοι (2)

- 3. Αποσαφηνίζει τις βαθύτερες έννοιες που κρύβονται κάτω από αυτή την εμπειρία σε μια **βασική γενίκευση**, συμπεριλαμβανομένων και των περιορισμών της προσωπικής εμπειρίας. Αυτό απαιτεί να μιλάμε με ειλικρίνεια και να μην είμαστε επικριτικοί. Επίσης, απαιτεί ένα ορισμένο επίπεδο της ανοιχτόσύνης και ευαισθησίας προς τα συναισθήματα των άλλων.
- 4. Προσπαθεί να δημιουργήσει μια αιτιολογημένη κατανόηση (που μπορεί να τη μοιραστεί με τα άλλα μέλη που συμμετέχουν στο διάλογο), αλλά και ένα βαθύτερο επίπεδο γνώσεων από αυτό που απορρέει από την καθημερινή κοινή λογική ή γνώση. Ποια είναι τα **επιχειρήματα** υπέρ; Τι προϋποθέτει ή απαιτεί μια γενίκευση; Θα πρέπει να σεβαστείτε τις απόψεις των άλλων ανθρώπων και να είστε πρόθυμοι να αλλάξετε την άποψή σας.

13.Σωκρατικοί Διάλογοι (3)

- 5. Καταλήγει με μια φιλοσοφική αρχή.
Προσπαθήστε να φέρετε τη συζήτησή σε ένα σημείο συμφωνίας- ο διάλογος δεν είναι αποκλειστικά για ένα άτομο να αποδείξει ότι έχει δίκιο.

1. Εμπειρίες Αλφαθητισμού: Δραστηριότητες πρόσληψης

- Ο εκπαιδευτικός ή άλλοι εκπαιδευόμενοι εισαγάγουν ένα γραπτό κείμενο που είναι άγνωστο ή «δύσκολο»- αλλά κατά το ήμισυ τουλάχιστον κατανοητό.

2. Αμοιβαία μέθοδος διδασκαλίας

- Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε την αμοιβαία μέθοδο διδασκαλίας για να επεξεργαστείτε ένα νέο κείμενο, σταματώντας κατά καιρούς στο κείμενο για:
  - *Σύνοψη*: Ποια είναι τα βασικά σημεία του κειμένου
  - *Ερώτηση*: Ποια είναι τα σημεία του κειμένου που δεν έχουν νόημα; Τι είναι μπερδεμένο ή ασαφές;
  - *Διευκρίνιση*: Πώς μπορούμε να καταλάβουμε την έννοια των δυσνόητων μερών του κειμένου; Τι πρέπει ακόμη να γνωρίζουμε για να επεξεργαστούμε το βαθύτερο νόημα του κειμένου;
  - *Πρόβλεψη*: Πώς θα συνεχίσει το κείμενο; Ή τι πιστεύετε ότι ο συγγραφέας θέλει να βγάλουμε από το κείμενο (όπως το τέλος του κειμένου);
- Σε ένα ομαδικό μαθησιακό πλαίσιο, τα διάφορα μέλη της ομάδας μπορούν να έχουν διαφορετικούς ρόλους: π.χ. αυτός που κάνει την περίληψη, τις ερωτήσεις, αυτός που κάνει τις διευκρινίσεις και αυτός που κάνει τις προβλέψεις.

3.Συνοψίζοντας

- Η παραδοσιακή τεχνική της σύνοψης παραμένει ένας καλός τρόπος για να προσεγγίσουμε ένα νέο γραπτό κείμενο.
- *Σχέδιο*: Δημιουργία πίνακα περιεχομένων, ή ένα περίγραμμα με κύρια σημεία, ή ένα χάρτη για ένα δικτυακό τόπο.
- *Λέξεις-κλειδιά*: Υπογράμμιση των κύριων λέξεων ή φράσεων στο κείμενο.
- *Κύριες Ιδέες*: Δημιουργήστε μια περίληψη, ή μια περίληψη μιας παραγράφου για το κείμενο.
- *Σημειώσεις*: Γράψτε τα κύρια σημεία του κειμένου με τη σειρά που εμφανίζονται. Χρησιμοποιήστε υπότιτλους για να καταστεί η συνολική δομή του κειμένου σαφής. Γράψτε ολόκληρα τμήματα του κειμένου σε μια λέξη, μια φράση ή μια σύντομη πρόταση. Ή γράψτε έναν υπότιτλο για κάθε παράγραφο. Ή χρησιμοποιήστε αυτή τη μέθοδο καταγραφής των σημειώσεων όταν ακούτε ένα αναγνωσμένο κείμενο.
- *Περίγραμμα*: Χρησιμοποιείτε την εντολή outline στο Word, στο PowerPoint ή στο PDF ή μια δομή αρχείων στον υπολογιστή ώστε να δημιουργηθεί ένας **χάρτης** ?

4. Πλαίσια

- Αναλύστε ένα κείμενο χρησιμοποιώντας ένα 'πλαίσιο' σύμφωνα με το είδος λόγου:
- *Αφήγηση*: προσανατολισμός (χαρακτήρες, πλαίσιο, ξεκινώντας ένα γεγονός), επιπλοκή (κάτι ενδιαφέρον ή γεγονός προκαλεί έκπληξη, ένα ή περισσότερα επεισόδια), κατάληξη (πώς τελειώνει η ιστορία).
- *Έκθεση* γενικό θέμα (σε ποια κατηγορία ανήκει κάτι;), περιγραφή μιας πτυχής σε μια χρονική στιγμή ή μιας πτυχής ενός θέματος σε μια εποχή (πώς μοιάζει, τι κάνει, ποιες συνήθειες, τι παραδείγματα κλπ.;), συμπεράσματα.

5. Εμπειρίες Πολυγραμματισμών/ Multiliteracies: Δραστηριότητες Πρόσληψης

- Ο εκπαιδευτικός ή οι άλλοι εκπαιδευόμενοι εισάγονται σε ένα πολυτροπικό κείμενο που είναι άγνωστο και περιλαμβάνει μια εικόνα, βίντεο, παιχνίδια, ηχητικές εγγραφές ή αντικείμενο.
- Θα μπορούσατε να χρησιμοποιήσετε μια τροποποιημένη έκδοση της μεθόδου της «αμοιβαίας διδασκαλίας» ως εξής:
  - • Περιγράψτε: Ποια είναι τα βασικά χαρακτηριστικά του πολυτροπικού κειμένου; Ποια είναι αυτά που ξεχωρίζουν ως κύρια σημεία του;
  - • Εξετάστε: Ποια σημεία δεν είναι και τόσο προφανή ή φέρνουν σύγχυση;
  - • Αντιληφτείτε: Πώς μπορούμε να καταλάβουμε το νόημα των σημείων που δεν είναι και τόσο προφανές;
  - • Συμπεράνετε: Τι πιστεύετε ότι εννοεί ο δημιουργός;
- Σε ένα ομαδικό μαθησιακό πλαίσιο, τα διάφορα μέλη της ομάδας θα μπορούσαν να έχουν διαφορετικούς ρόλους: π.χ. κάποιος που κάνει την περιγραφή, την εξέταση, κάποιος που αντιλαμβάνεται και ερμηνεύει και κάποιος που συμπεραίνει.
- Θα μπορούσατε επίσης να χρησιμοποιήσετε την τεχνική των σημειώσεων και για οπτικά κείμενα – κυκλώνοντας μέρη των εικόνων, κάνοντας επισημάνσεις και λεζάντες.

6. Σε άγνωστες περιοχές

- Χρησιμοποιήστε τις ακόλουθες μεθόδους που περιγράφονται στην ενότητα «Βιώνοντας το Γνωστός» για να μετακινηθείτε σε άγνωστες περιοχές (νέα πεδία γνώσης, νέες θέσεις, νέες ομάδες ατόμων). Κάθε μία από αυτές είναι εξίσου πολύτιμη ως ένα είδος εμπειρίας γνωστής ή άγνωστης:
  - • Ένα Ντοκιμαντέρ εικόνας
  - • Μια Ιστορία Ειδήσεων
  - • Μια Συνέντευξη (βίντεο ή ήχου)
  - • Μια έρευνα
  - • Παρατήρηση
  - • Ένα Ταξίδι Γνώσης

7. Σκέψου-Συζήτησε σε ζευγάρια-Μοιράσου

- Προσπάθησε να αντιμετωπίσεις μια νέα ερώτηση ή πρόβλημα με την σιωπηλή σκέψη, τη σύγκριση με την απόπειρα ενός άλλου μαθητή να απαντήσει στο ίδιο ερώτημα, και μοιράσου αυτό το διάλογο με τους άλλους μαθητές.
  - • *Σκεφτείτε*: Πάρτε μερικά λεπτά για να σκεφτείτε σιωπηρά σχετικά με μια νέα ιδέα ή μια δύσκολη ερώτηση. Κάντε νοητές ή γραπτές σημειώσεις.
  - • *Ζεύγος*: Συζήτησε για τις σκέψεις σου με ένα γείτονα ή εταίρο. Συγκρίνετε τις σημειώσεις σας: Ποιες ιδέες είναι πιο πρωτότυπες, πιο πειστικές και πιο ακριβείς;
  - • *Μοιραστείτε*: Παρουσιάστε τις καλύτερες ιδέες του ζευγαριού στην ομάδα ή την τάξη.

8.Συνεργατική Μάθηση

- Χρησιμοποιήστε την τεχνική του παζλ για την εισαγωγή των μαθητών σε ένα νέο σώμα γνώσης. Κάθε μέλος της ομάδας πρέπει να μελετήσει και να παρουσιάσει ένα κομμάτι του παζλ:
  - • Μέρος ενός πεδίου γνώσης: ένα μικρότερο θέμα ή αντικείμενο στο μεγαλύτερο θέμα..
  - • Μια μέθοδο έρευνας: μια έρευνα, μια συνέντευξη, μια αναζήτηση σε βιβλιοθήκη, μια έρευνα στο Διαδίκτυο.
  - • Η προοπτική: κάτι που συνδέει με την προηγούμενη γνώση ή τα ενδιαφέροντα ενός ατόμου.
- Κάθε μαθητής εργάζεται σε ένα δικό του κομμάτι παζλ. Στη συνέχεια παρουσιάζει στην ομάδα τον τομέα της ειδικότητάς του, είτε προφορικώς είτε γραπτώς, και ίσως και με την υποστήριξη εικόνας, βίντεο ή ήχου.
- Είτε παράγει μια ενοποιημένη έκθεση των διαφόρων εργασιών των μαθητών, ή ζητά από κάθε μαθητή να εκπονήσει έκθεση που να καλύπτει όλο το εύρος των θεμάτων με τη χρήση των διαθέσιμων πόρων που παράγονται από το σύνολο της ομάδας.

9.Εσωτερικός Μονόλογος εν κινήσει- Αναστοχασμός του των νέων εμπειριών

- Καταγράψτε τις εντυπώσεις σας από ένα νέο ή άγνωστο μέρος με τη σειρά με την οποία «ταξιδεύετε» μέσα σε αυτή τη νέα περιοχή - το νέο μέρος/ τόπο, την ομάδα ή τη νέα περιοχή μάθησης. Κρατήστε ένα ημερολόγιο ή ένα ιστολόγιο, πάρτε φωτογραφίες ... σημειώστε αυτό που φαίνεται ασυνήθιστο, παράξενο ή δυσνόητο.

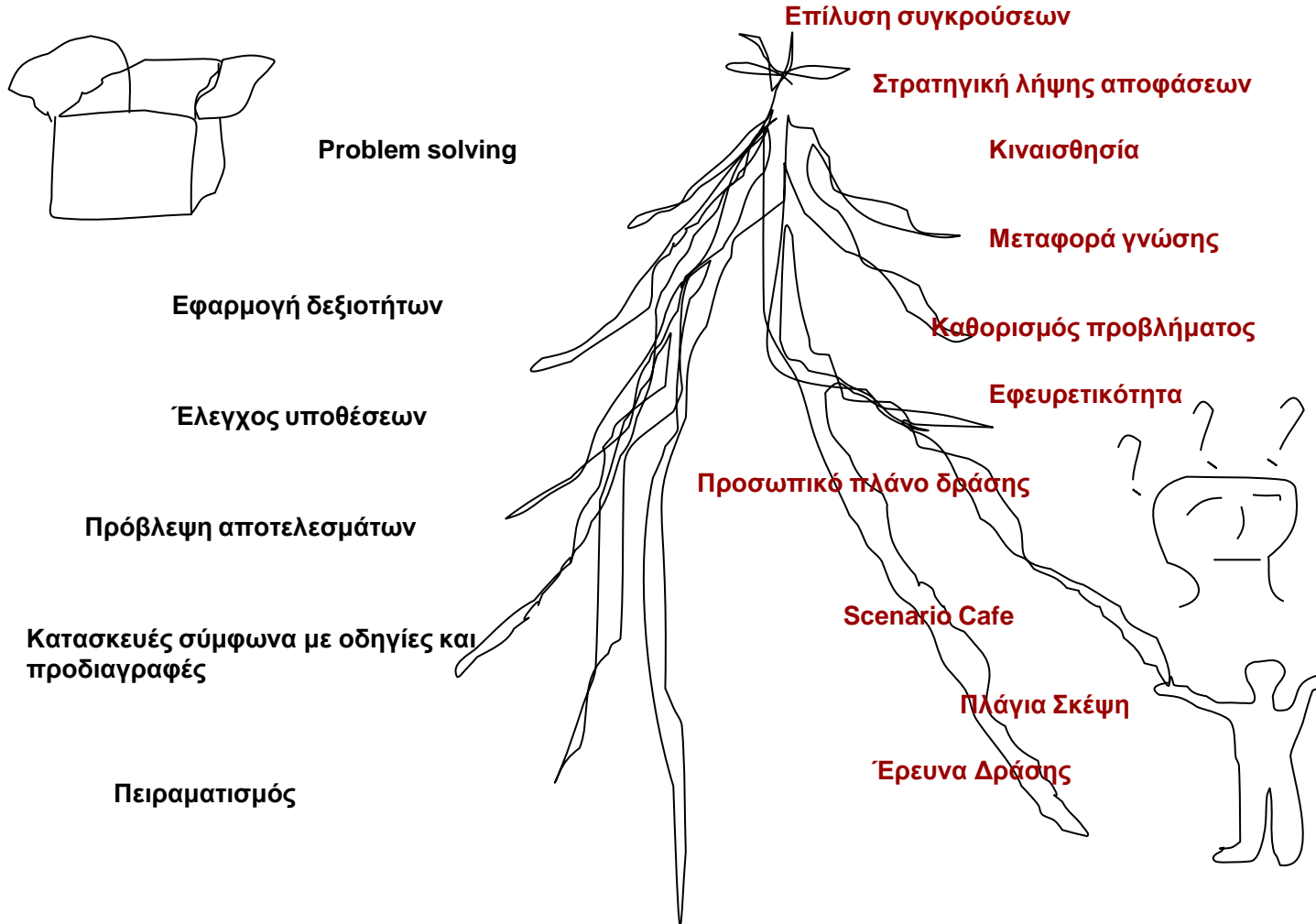

Γνωστικές διαδικασίες & δραστηριότητες
ΕΦΑΡΜΟΓΗ
κατάλληλα
δημιουργικά

Διάγραμμα 4: Εφαρμογή: Κατάλληλα & Δημιουργικά

(Kalantzis & Cope, 2006, σελ. 81)

Εντοπισμός πλαισίων στα οποία είναι κατάλληλες συγκεκριμένες δράσεις

1. Εφαρμογές Αλφαριθμητισμού: Παραγωγικές Δραστηριότητες

- Οι εκπαιδευόμενοι γράφουν (μια ιστορία, ένα άρθρο εφημερίδας, μια κριτική) ή μιλούν (επίσημη ομιλία, μια άτυπη παρουσίαση), χρησιμοποιώντας τις συμβάσεις/κανόνες του κάθε είδους.

2. Εφαρμογές Πολυγραμματισμών: Παραγωγικές Δραστηριότητες

- Οι εκπαιδευόμενους εκτελούν ένα έργο, δημιουργούν μια ιστοσελίδα, και παραδίδουν μια παρουσίαση PowerPoint, κάνουν ένα βίντεο ή δημιουργούν ένα παιχνίδι, χρησιμοποιώντας τις συμβάσεις/κανόνες του κάθε είδους.

3.Επίλυση Προβλημάτων

- Δημιουργήστε μια προβλέψιμη, συμβατική ή "ορθή" λύση σε ένα πρόβλημα.

<i>Το Πρόβλημα</i> Πού; Πότε; Ποιος; Το; Γιατί;	
<i>Πιθανές Λύσεις</i> Πώς;	
<i>Δοκιμή</i> Το;	
<i>Αποτελέσματα</i>	

4.Πείραμα

- Πραγματοποιήστε ένα πείραμα χρησιμοποιώντας επιστημονική μέθοδο.
- Αρχική Παρατήρηση: Κάτι που έχετε παρατηρήσει και θέλετε να το ερευνήσετε.
- Δημιουργία Υπόθεσης: μια αρχική άποψη σας που θέλετε να δοκιμάσετε.
- Συγκέντρωση δεδομένων: Αναζήτηση των ήδη διαθέσιμων πληροφοριών σχετικά με αυτό το θέμα.
- Ανασκόπηση θεωριών: Μάθετε τις κυριότερες επεξηγήσεις για μια έννοια που είναι γνωστές σήμερα - τις σχετικές έννοιες και τις θεωρίες που συνδέουν τις έννοιες μαζί.
- Σχεδιασμός Πειράματος: Πώς σκοπεύετε να επαληθεύσετε την υπόθεση σας;
- Διεξαγωγή Πειράματος: Καταγραφή παρατηρήσεων.
- Εξαγωγή Συμπερασμάτων: Είναι η αρχική υπόθεση σας σωστή;
- Έκθεση Σχετικών Αποτελεσμάτων: Συμπεριλάβετε την όλη πορεία του πειράματος όπως περιγράψατε στα παραπάνω βήματα.

5. Έλεγχος Υποθέσεων

- Υπόθεση: .....
- • *Επαγωγικός συλλογισμός*: αρχίστε με το να βάλετε μαζί γεγονότα ή μικρές πληροφορίες για την εξαγωγή συμπερασμάτων. Είναι τα μικρά κομμάτια του παζλ που τελικά δημιουργούν τη συνολική εικόνα.
- • *Παραγωγικός Συλλογισμός*: ξεκινήστε με τη μεγάλη-εικόνα, τις απόψεις ή τις θεωρίες, και βρείτε τα κομμάτια που λογικά ταιριάζει σε αυτήν.
- • *Συστήματα ανάλυσης*: πάρτε κομμάτια από την εικόνα, αφαιρέστε τα μέρη ενός συστήματος και να δείτε τι αλλάζει.

6. Πρόβλεψη

- Περιγράψτε το τέλος μιας ιστορίας ή ενός κειμένου, το οποίο έχετε κατά το ήμισυ.
- • *Προβλέψτε*: Πώς θα εξελιχθεί η ιστορία Ποια είναι τα πιθανότερα σενάρια;
- • *Σχεδιάστε*: Γράψτε πώς τελειώνει το κείμενο.
- • *Συγκρίνετε*: Κοιτάξτε το άλλο μισό του κειμένου (αρχή). Η κατάληξή του ήταν ανάλογη ή διαφορετική;

1.Εφαρμογές Αλφαριθμητισμού: Παραγωγικές Δραστηριότητες

- Οι εκπαιδευόμενοι γράφουν αξιοποιώντας μια ποικιλία ειδών λόγου, δημιουργώντας ένα πρωτότυπο και υβριδικό κείμενο.

2.Εφαρμογές Πολυγραμματισμών: Παραγωγικές Δραστηριότητες

- Οι εκπαιδευόμενοι δημιουργούν πολυτροπικά κείμενα, τα οποία χρησιμοποιούν ποικίλους παραγωγής ενός μηνύματος (γλωσσική, οπτική, χειρονομιακή, ήχου και χώρου), μέσα και είδη λόγου με έναν πρωτότυπο ή υβριδικό τρόπο.

3.Κινησιολογία

- Οι εκπαιδευόμενοι μεταφέρουν μηνύματα από τον έναν τρόπο στον άλλο (όπως από την οπτική στην γλωσσική αναπαράσταση ή από γλωσσική να χειρονομιακή), ή από το ένα μέσο στο άλλο, όπως από μια ιστορία στο βίντεο. Ή μεταφέρουν ένα σύνολο από έννοιες από ένα γνωστό πλαίσιο σε ένα άλλο λιγότερο γνωστό προσαρμόζοντας τον τρόπο και το μέσο για να ταιριάζει.

4. Μεταφορά Τεχνογνωσίας/ γνώσης

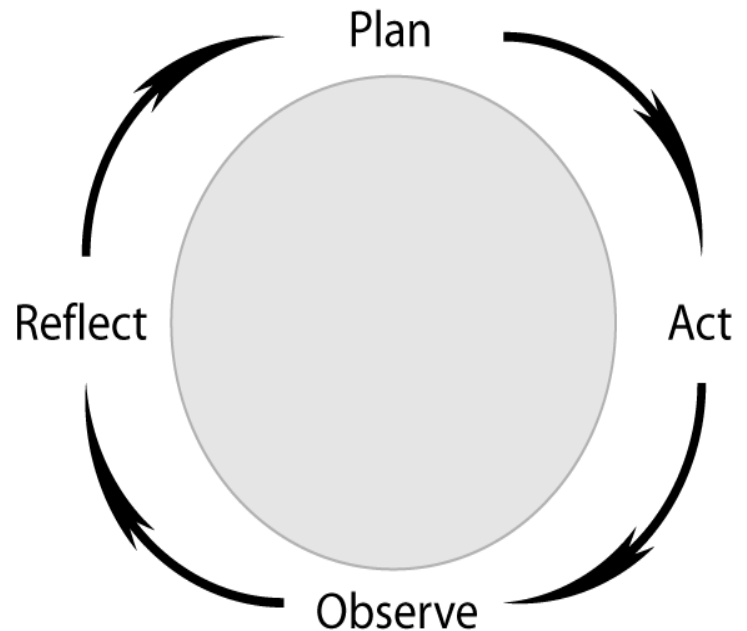
- Χρησιμοποιήστε τις γνώσεις που έχετε αποκτήσει (νέες εμπειρίες, ιδέες, θεωρίες, αναλύσεις, κατάλληλες εφαρμογές) και εφαρμόστε τις σε ένα διαφορετικό πλαίσιο/περιβάλλον/περίσταση, σε ένα διαφορετικό θέμα ή σε ένα διαφορετικό πρόβλημα. Προβληματιστείτε σχετικά με τις ομοιότητες και τις διαφορές μεταξύ του αρχικού και του νέου πλαισίου.

5. Καθορισμός Προβλήματος

- Στη γνωστική διαδικασία «Εφαρμόζοντας Κατάλληλα», συζητήσαμε για την τεχνική επίλυσης προβλημάτων. Ωστόσο είναι ακόμη δυσκολότερο το να καθορίσει κάποιος ποιο είναι το πρόβλημα. Πάρτε μια κατάσταση και συζητήστε τα βασικά προβλήματα που απαιτούν λύση.

6. Έρευνα Δράσης

- Η έρευνα είναι για να εξερευνήσουμε κάτι.
- Συνήθως τα αποτελέσματα της είναι μόνο γνώσεις, αλλά δεν υπάρχει καμία ανάγκη να αναληφθεί δράση σε αυτή τη γνώση.
- Έρευνα Δράσης είναι η έρευνα που προσβλέπει στη δράση και έρευνα που ανατροφοδοτεί τη δράση.
- Πρόκειται για σκέψη και δράση μαζί.
- Η έρευνα δράσης περιλαμβάνει τον ακόλουθο κύκλο:

7.Σενάριο Café

- Φανταστείτε το μέλλον, φανταστείτε εναλλακτικές λύσεις χρησιμοποιώντας τη μεθοδολογία σενάριο cafe.
- Βασικό ερώτημα για το μέλλον: ....
- 1. Τι και αν; Εναλλακτικές προοπτικές με καταϊγισμό ιδεών
- 2. Κοιτάζουμε τον ορίζοντα και εξετάζουμε τους παράγοντες/δυνάμεις της αλλαγής
  - α. Περιβάλλον
  - β. Πολιτική
  - γ. Οικονομικά
  - δ. Πολιτισμός
  - ε. Τεχνολογία
- 3. Δημιουργούμε τα σενάρια:

	<i>Το καλύτερο σενάριο</i>	<i>Το χειρότερο σενάριο</i>
<i>Εναλλακτική 1</i>		
<i>Εναλλακτική 2</i>		

8. Επίλυση συγκρούσεων

- Η επίλυση των συγκρούσεων είναι ένας τρόπος αντιμετώπισης των διαφωνιών.
- • *Πριν ξεκινήσετε:* Μάθετε για το πρόσωπο και το ιστορικό του προβλήματος.
- • *Διαπραγμάτευση Βήμα 1:* Εστιάστε στην άποψη του άλλου ατόμου για το πρόβλημα.
- • *Διαπραγμάτευση Βήμα 2:* Εστιάστε στο πρόβλημά σας από την άποψή των άλλων.
- • *Διαπραγμάτευση Βήμα 3:* Πάρτε απόσταση από το πρόβλημα.
- • Εξερευνήστε τα γεγονότα.
- • Διερευνήστε εναλλακτικές, υποθετικές απόψεις ενός τρίτου ατόμου.
- • *Διαπραγμάτευση Βήμα 4:* Σκιαγραφήστε τις προοπτικές σας.
- • *Διαπραγμάτευση Βήμα 5:* Διερευνήστε τις συνέπειες των εναλλακτικών τρόπων επίλυσης της σύγκρουσης.
- • *Διαπραγμάτευση Βήμα 6:* Επίλυση:
  - • Η υιοθέτηση μιας κοινά αποδεκτής λύσης (λιγότερο πιθανή σε δύσκολες διαπραγματεύσεις).
  - • Να βρείτε κοινό έδαφος και τη μέση οδό.
  - • Συνεργασία για την επίτευξη ενός πράγματος, ενώ εξακολουθεί να υπάρχει διαφωνία.
  - • Συμφωνούμε ότι διαφωνούμε. Αξιολογούμε τι θετικό αποκομίσαμε από την εμπειρία των διαπραγματεύσεων.

9. Στρατηγική Λήψης Αποφάσεων

- Περιγράψτε την απόφαση που πρέπει να παρθεί και το δίλημμα που κρύβεται πίσω από αυτή.
- Περιγράψτε εναλλακτικές προσεγγίσεις.
- Δημιουργείστε κατάλογο κριτηρίων τα οποία περιγράφουν τα θετικά αποτελέσματα μιας απόφασης και προχωρήστε στην κατάταξη αυτών.
- Θέσπιση της απόφασης.
- Αξιολογήστε την απόφαση σε σχέση με τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα.

10. Εφεύρεση

- Περιγράψτε το στόχο ή τους σκοπούς της εφεύρεσης.
- Περιγράψτε εναλλακτικές προσεγγίσεις σχεδίων ή υποδειγμάτων.
- Φτιάξτε ένα πρωτότυπο/πατέντα.
- Ελέγξτε το πρωτότυπο. μετρήστε τη αποτελεσματικότητά του σε σχέση με τους αρχικούς στόχους και σκοπούς της εφεύρεσης.
- Γράψτε μια έκθεση αξιολόγησης η οποία αφηγείται την ιστορία της εφεύρεσης και αξιολογεί την αποτελεσματικότητά της.

11. Αποκλίνουσα Σκέψη (Lateral Thinking)

- Σκεφτείτε σε νέους και ευφάνταστους τρόπους για θέματα ή προβλήματα.
- Καταγράψτε και περιγράψτε τους *συνήθεις* τρόπους που σκέφτεστε ή αντιμετωπίζετε ένα θέμα ή πρόβλημα.
- Αναζητήστε *διαφορετικούς ή ασυνήθιστους* τρόπους για να σκεφτείτε ή να αντιμετωπίσετε ένα θέμα ή πρόβλημα – σκεφτείτε ιδέες που μπορεί να φαίνονται τρελές εκ πρώτης όψεως, μιλήστε με άλλους, πλοηγηθείτε στο Διαδίκτυο ...
- *Αποδομείστε*: πάρτε κάτι κατά μέρος, επεξεργαστείτε τις συνδέσεις και τις μορφές/μοντέλα.
- *Αναδομείστε*: επαναφέρετε και πάλι κάτι στην πρώτη του κατάσταση αλλά μέσα από νέους τρόπους νέους τρόπους, συνδυασμούς και μορφές. Μειώστε κατά το ήμισυ /διπλασιάστε, κόψτε σερ κύβους / φέτες, τεντώστε / συρρικνώστε, υποκαταταστείστε, διαμελίστε / συνδυάστε, προσαρμόστε, μεγεθύνετε / σμικρύνετε, αναστρέψτε / αναποδογυρίστε από πάνω προς τα κάτω και από μέσα προς τα έξω, ξεχωρίστε / ανακατέψτε, παρουσιάστε σε νέο περιτύλιγμα/ ξεπακετάρετε.
- Αναζητείστε τις στιγμές που αναφωνείτε *Εύρηκα* , όταν ξαφνικά κάτι αποκτά νόημα ή γίνεται αντιληπτό με συναρπαστικό τρόπο.

12. Προσωπικό Σχέδιο Δράσης

- Μετατρέψτε μια ιδέα σε δράση.
- *Ο στόχος μου.*
- • *Η δέσμευσή μου:* Τι πρέπει να κάνω για να επιτύχω το στόχο μου.
- • *Δράση - βήμα 1*
- • *Δράση - βήμα 2 ... κλπ.*
- • *Οι πόροι και η υποστήριξη θα χρειαστώ.*
- • *Πιθανά εμπόδια:* τα πράγματα που μπορεί να με βοηθήσουν να επιτύχω το στόχο μου ξεπερνώντας εμπόδια.
- • *Μέτρα Επίδοσης:* πώς θα γνωρίζω ότι έχω επιτύχει το στόχο μου; Και αυτό που θα έχει επιτευχθεί;

Πηγές

- **Kalantzis, M. & Cope, B., 2005** , *The Learning by Design Guide*, Common Ground, Melbourne.(translated by Eugenia Arvanitis)
- Σχεδιασμοί μάθησης:
<http://newlearningonline.com/learning-by-design/>
- Νικολάου, Γ., 2000, *Ένταξη και Εκπαίδευση των Αλλοδαπών μαθητών στο δημοτικό σχολείο*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα.
(<http://hippothoe.lis.upatras.gr/cgi-bin-EL/egw.cgi/331109/showfull.egw/3+0+1+full>)

Τέλος Ενότητας